

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Franklanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Neprankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Narožnina letno 60 Din. za trestestvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. čk. rač. 11.753. Telefon 3112

Družina

Čez nekaj dni se bodo zaprla šolska vrata in učiteljstvo bo za dva meseca oproščeno vsakodnevnih služb v razredu — po celoletnem delu, ki ga je posvetilo mladini in državi. Šolarji bodo preživeli počitnice v okrilju doma, na polju in ob vodi, da se naučijo sonca, učiteljstvo — mlajše — bo pa tudi odhiti na svoje domove, kjer bo razgibalo svoje misli ob toplem materinem sreču po dolgih samotnih dneh, ki so jih preživeli v oddaljenih in zapuščenih krajih.

Tako so počitnice čas, ko se snidejo otroci s starši in za kratek čas zažive življenje iz otroških let, v topli in prirčni domačnosti. V domovih zavlada ona od vekov opevana družinska sreča, od katere ni večje v svetu.

Starejšim učiteljem se bodo vrnilo iz mest otroci, ki tam študirajo, pozabljene bodo za hip težave enih in drugih od enega samega radostnega trenutka: svidenja otrok s starši.

Saj je družinska sreča največja; od pravekrov je bila navdih velikih umetnikov, je zapisana v vseh verah sveta, potrjena s čaščenjem božje družine, je cilj vseh življenj nastopajočih mladeničev in mladenk, izvira iz časov stvaritve sveta, ko sta bila dana na svet prva dva človeka in jima je bila izročena zemlja v last, da jo oplodita z delom svojih rok in uživata njene dobrine!

Družina je stvorila temelj velikim državam, krepka rast družin je ustvarila slavno zgodovino mnogih držav, s propadjo družin so izginile z zemeljskega površja države in narodi. Družina je izvor vse moralne sile vsakega naroda, iz družine potičejo vse vrline in slabosti posameznikov in narodov, njen napredek je napredek naroda in moralni ali eksistenčni padci družine so istočasno propast naroda.

Družine sestavljajo družbo, in kakršne so stanice, iz katerih družba obstoji, taka je družba. Ni si mogoče misliti izboljšanja morale v narodu, dokler ne pronikne zdrav duh v družine in ni mogoče doseči zdrave in moralne družine, dokler za to niso dani pogoji.

Mnogi duševni veliki drugi narodov se zavedajo tega usodnega zraza družin z narodom in s človeštvom sploh, zato je njihova skrb namenjena prvenstveno družini, njenemu obstoju, da se tako narodu zagotovi duševno in telesno zdrav naraščanje, ki bo umsko sposoben in telesno dovolj močan, da bo prenesel vse napore pri ustvarjanju novih vrednot, za katerimi streme poedini in narodi, zavedajoč se, da je to najvišji cilj in poslanstvo človeka na zemlji.

Tako vidimo, da so v neki bližnji državi uvedli češčenje krvi, rase in družine, kar kaže samo pretirano skrb za narod in njegovo bodočnost. To in razne poročne nagrade in javne dote in prispevki za otroke — v svetu, so dokaz, da se drugod mnogo volje posveča in stvarno pomaga družinam.

Tudi v naši državi je mnogo odličnih poznavalcev moralnih odlik, ki potičejo iz družine, imamo visoke cerkvene in posvetne funkcionarje in zasebna društva, ki se bore za moralni dvig družin. Proslavljamo matere in se navdušujemo nad deco, čitamo zanosne govore, a stvarno stanje družin je, da naš narod moralno pada, radi slabih gmotnih razmer.

Resnica je, da je vse to privatno iniciativno delo posameznikov in društev vršeno v najboljši volji, da se družinam istinito pomaga, a da ostane vse prizadevanje teh idealistov samo papirnata akcija, je vzrok nerazumevanje in brezbržnost onih, ki jim skrb za družino pripada po položaju, ne kot privatno udejstvovanje, ampak kot javna, narodu odgovorna služba in dolžnost.

V težkih dneh, ki pridejo nad narod, zmognejo so prenesti družine tudi največje žrtve, vedoč, da je to potrebno, a težko narodu, kadar taka nujnost ne obstoja, a žive deli naroda v nenormalnih gmotnih razmerah, ne po lastni krivdi in ne iz splošnih državnih potreb, temveč po volji neznanih činiteljev.

Kadar se javlja v gospodarskem življenju naroda povečana delavnost, kadar se veča izvoz v vsakim mesecem in poročajo časopisi o splošni trgovski razgibanosti in višjih dohodkih, kakor so bili predvideni, ko se gradi težka industrija in uživa tuj kapital krasne olajšave in prednosti, ter cene živilom neprestano rasejo — tedaj moramo iskati vzrok nenormalnih naših gmotnih razmer ne v državi nujnosti, temveč v volji neznanih činiteljev.

V družbi drugih stanov tudi učiteljski stan vrši svoje delo. Razmere mu dajejo posebno obiležje, kar je vzrok srditih in kričnih napadov na stan. — Učiteljstvo točno razume svojo službo in svoj stanovski odnos do družbe in vsega javnega življenja. S kričnimi udarci mu ne bo mogoče streti niti ponosa, niti popolnoma zavreti njegovo delo. Bodočnost bo dala priznanje njegovemu delu. Žrtve bodo osvetile sedanjo dobo.

Učiteljstvo v svojih upravičenih zahtevah ni uspešno. Sodeč po pisanju merodajnih časopisov je nastopilo v deželi blagostanje. S tem

Za zvišanje prejemkov

Deputacija predstavnikov uradniških organizacij pri g. banu

Vedno težji materialni položaj, v katerega prihajamo državni uslužbenci po zadnjem znižanju naših prejemkov, zlasti še spričo naraščajočega porasta cen življenjskim potrebščinam, je povzročil, da je članstvo posameznih organizacij istočasno in spontano zahtevalo od svojih vodstev novo akcijo za zvišanje prejemkov. Posamezne organizacije so sprejele spomenice, ki prikazujejo v kratkih obrisih materialno stanje državnega nameščenca in izražajo zahtevo takojšnjega povišanja plač.

Dne 8. maja t. l. se je zglasila pri g. banu deputacija, obstoječa iz zastopnikov sledečih organizacij: poštinski uradnikov, nižjih poštinskih uslužbencev, finančnih uradnikov, železniških uradnikov, nacionalnih železničarjev in JUU. Deputacijo je vodil g. Nejče Sturm, preds.

ljublanske sekcije poštno-telegrafsko-telefonskih uradnikov. V svojem nagovoru je prikazal neznosno materialno stanje državnega nameščenca in njegove družine in potrebo, da pristopi kr. vlada takoj k rešitvi tega vprašanja. Prosil je g. bana, naj zastavi ves vpliv svojega visokega položaja, da se v spomenicah izraženi zahtevi poedinih strok državnih nameščenecv ugotovi. Predstavniki organizacij so predali nato g. banu vsak spomenico za svojo organizacijo, na kar je g. ban v kratkem odgovoru izjavil, da pozna socialno stisko državnih nameščenecv, ki so jim bili, zlasti nižjim, že ob redukciji leta 1935. znižani prejemki pod minimum. Obljubil je storiti vse, kar je v njegovi moči, da se položaj državnih nameščenecv uredi.

Občni zbor Učiteljske samopomoči

Letošnji občni zbor US se je vršil v Ljubljani, dne 23. maja 1937, na II. mestni deški ljudski šoli na Cojzovem grabnu. Zadrugiški US iz Ljubljane in bližnje okolice so imeli ugodno priliko, da so prišli na občni zbor, izrazili svoje mnenje k raznim poročilom, zahtevali vsa potrebna pojasnila in se seznanili z zadrugišnim poslovanjem in njegovimi uspehi v letu 1936.

Občnemu zboru je prisostvovalo 48 zadrugišnikov. Če pomislimo, da ima naša zadruga samo v Ljubljani okrog 600 članov in da je zadruga uprava poslala koncem aprila 1937. vsem članom-zadrugišnikom tiskana vabila za občni zbor (z računskim zaključkom za l. 1936.), potem moramo reči, da se je premalo zadrugišnikov poslužilo svojih pravic, katere jim daje § 6. naših pravil. Za v bodoče prosimo večje udeležbe, saj mora zanimati vsakega člana, kako posluje zadruga, kakšne uspehe je dosegla, kakšne smernice ima za prihodnost itd.

Zadrugiški načelnik tov. Iv. Kocijančič je točno ob 10. uri otvoril V. redni občni zbor. Po uvodnih formalnostih je pozdravil navzoče zborovalce in podal vdanostno izjavo Nj. Vel. kralju Petru II.

Obširno poročilo zadrugiškega načelstva za l. 1936. je priobčil »Učiteljski tovariš« od 20. maja 1937. v štev. 40. Navzočim zadrugišnikom je bilo to poročilo znano in niso zahtevali, da se ga prečita. Poročilo je bilo brez debate soglasno odobreno.

Zdi se mi potrebno, da opozorim vse zadrugišnike na tiskano poročilo v omenjenem »Učit. tovarišu«. Če ga boste pazljivo prečitali, posebno še točko 5. Nekaj nasvetov zadrugišnikom, potem si bo mnogo kateri zadrugiški prihranil precej denarja, zadruga uprava bo pa občutno razbremenjena od mnogega in nepotrebnega pisarniškega dela. Nešteto-krat smo že sporočali zadrugišnikom, da predpisuje poslovnik za podporni sklad posebne tiskovine za prošnje, da naj se za nje vpošlje 10 din v znamkah, da se brez znamk ne odgovarja, da naj prosilci ne stavijo v prošnje zneskov kar na 10.000 din, da je ta sklad socialna ustanova in ne posojilnica itd. Vse zastonj! Nad 50 % prosilcev se ne zmeni za te predpise in naše prošnje, kar naprej slabi podporni sklad z nepotrebnimi stroški.

Kakor sem že prej omenil, je zadruga uprava razposlala tiskani računski zaključek za l. 1936. (z vabilom na občni zbor) v zadnjih dneh aprila vsem zadrugišnikom. Vsakdo je imel dosti časa in potrebnega razpoložanja, da je kritično prečital računski zaključek in si zabeležil vse nejasne postavke. Tov. Kocijančič je na občnem zboru pojasnil sestavo računskega zaključka, primerjal razne postavke z onimi iz prejšnjih let in povedal vse ono, kar se mu je zdelo, da bi utegnili zanimati navzoče zborovalce.

V debati so bila stavljeni razna vprašanja: Zadrugišnik tov. M. Vrbič je vprašal, 1. če se je premoženje podpornega sklada v l. 1936. zvečalo ali zmanjšalo, 2. kako je s starostnim podpornim skladom in 3. kateri

so dani pogoji, da se uravnesajo s povišanimi cenami in s splošnim gospodarskim utripom uradniških prejemkov, ki so bili radi obče državne nujnosti dvakrat občutno okrnjeni. Učiteljstvo je s tem izkazalo pravo pojmovanje socialne skupnosti.

Danes pa, ko vsi stanovi lezejo iz splošne krize, in se je ta beseda skoraj pozabila, a učiteljstvo prejema še vedno plačo iz dni najhujše stiske, vse lepe besede in napovedi ne morejo zbrisati vtisa krivice.

Kmalu bodo počitnice. Sestali se bodo otroci s starši, a nad veseljem svidenja bo ležala senca stiske in ubošva.

Duje Budak.

VSEBINA:

Družina.
Za zvišanje prejemkov.
Občni zbor Učiteljske samopomoči.
Naša mladina.
Kateri posli spadajo sedaj v kompetenco prosvetnih oddelkov banskih uprav.
Tečaji za učitelje kmetsko-nadaljevalnih šol in pripravljanih tečajev.
LISTEK: † Hilda Krušič. — Dr. Alfred Adler.
Splošne vesti. — Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU. — Učiteljski pravnik. — Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič. — Šolski radio. — Stanovska organizacija JUU.
Razpisana učiteljska mesta.
Inozemsko šolstvo in učiteljstvo. — Novosti na knjižnem trgu.

III. Zadruga uprava predlaga nov natis naših pravil. Pri tej priliki je potrebno, da vnesemo v nova pravila dosedanje tri odobrene spremembe, da pravila temu primerno preuredimo, to je vnesemo popravke v paragrafe in odstavke, kamor spadajo, da vstavimo za »Podporni sklad« in »starostno podporni sklad« nova paragrafa, da besedilo v pravih stilistično in pravopisno popravimo in da priredimo pravila za zadrugo knjižico. Z vsemi temi preuredbami pa bistveno pravni ne spremeni sedanjih pravil. Zadrugišnik tov. Iv. Šmajdek nasvetuje, da naj z novim natisom pravil počakamo na sprejetje in izdajo novega zadrugiškega zakona. Tov. predsednik pripomi, da ne vemo kdaj bo narodno predstavništvo v Beogradu odobrilo in sprejelo nov zadrugiški zakon, pravila pa rabi zadruga kot sprejemni dokument vsak dan. Pri glasovanju je bil predlog zadrugiške uprave soglasno sprejet.

K temu predlaga zadrugišnik tov. A. Kelj, da naj občni zbor pooblasti zadrugo upravo, da sme na morebitno zahtevo okroglega kot trgovskega sodišča v Ljubljani popraviti stilistične ali nebitne spremembe na pravih, da se dobi oblastvena odobritev. Predlog je bil soglasno sprejet.

IV. V pisni vlogi navaja zadrugišnik prof. A. Sič, da je bil starostni podporni sklad ustanovljen v l. 1933. na njegov predlog, da posluje ta sklad od 1. julija 1935. da je premoženje tega sklada precejšnjo in da obresti preniške za oprostitve članskih vplačil večjega števila zadrugišnikov, da izkazujejo denarni zavodi nizko obrestovanje in da so sedanji denarni viri za ta sklad preneznatni. Da se okrepi starostni podporni sklad in ustvari dobrina za člane že v življenju, predlaga: »Zadruga uprava naj v prihodnje pri izplačilu vsake posmrtnine odtegne 2 %, te odbitke pa vplaga v starostni podporni sklad, da bo olajšav tega sklada deležnih čim prej in tem več najstarejših članov US.

V debati so se oglasili tov. Volavšek, Supančič, Kumelj in Debeljak, ki so se v bistvu strinjali s predlogom. Glede odbitkov je predlagal tov. Debeljak, da se 2 % razdelita, in sicer: 1 % starostnemu podpornemu skladu, 1 % pa podpornemu skladu. Z 22 glasovi je bil sprejet predlog, »da se od vsake izplačane posmrtnine odtegne 2 %, ki se ju razdeli, in sicer: 1 % za starostni podporni sklad, 1 % za podporni sklad.«

Poslovna doba načelstva in nadzorstva je potekla, izvoliti moramo po §§ 22. in 26. naših pravil 5 članov načelstva, 3 namestnike in 3 člane nadzorstva. Pred volitvijo sporoči tov. Kocijančič, da je na zadnji seji odklonil zopetno izvolitev tov. Engelberta Gangl. Ta zadrugišnik je bil prvi tajnik v l. 1898. in od ustanovitve do letos vedno član načelstva. Že na seji sem mu za njegovo veliko in plodonosno delo v US izrekel našo zahvalo. Tov. Gangl zasluži, da mu tudi z običnega zbora izrečemo naše priznanje in zahvalo za vse dobro, kar je prejela US od njega. — Naknadno nam je poslal slično pismo izjavo sedanji podnačelnik prof. A. Sič. Delo tega člana v US je bilo samo za par let krajše, vedno pa dobro premišljeno, nepristransko in gospodarsko. V najbolj težkih časih je našla US v prof. Siču zanesljivega svetovaleca. Prosimo Vas, cenjeni zborovalci, da mu izrečemo za ves trud in delo v naši zadrugi našo najlepšo zahvalo.

Volitev se je izvršila po vzkliku. Na predlog tov. D. Supančiča so bili izvoljeni v načelstvo: Ivan Kocijančič, Juraj Režek, Dimnik Ivan, Kobal Josip in Novak Jakob, vsi iz Ljubljane. Za namestnike: Debeljak Vojteh iz Škofje Loke, Josipina Mihelič in Vinko Gregorič iz Ljubljane. V nadzorstvo so prišli: Pristovšek Fran iz Ljubljane, Volavšek Anton iz Teharij in Sežun Andrej iz Ljubljane.

Predsednik se zahvali v svojem kakor tudi v imenu ostalih izvoljencev za izkazano zaupanje ter obljublja, da bo tudi nova uprava vršila poverjeno ji delo vestno v prospeh zadrugi in v korist zadrugišnikov.

Na občnem zboru navzoči zborovalci so predložili 4 predloge: 1. in 2. pisno, 3. in

4. predlog ustno. O teh predlogih bo v smislu § 35. razpravljala in sklepala prihodnji občni zbor. Predlogi so:

1. Zadrugnik tov. Ivan Erbežnik iz Ljubljane: V primeru smrti nevlčanene žene, ki radi prekoračene starostne dobe ni mogla biti sprejeta v US, naj izplača zadruga članu polovico njegove posmrtnine. Član plačuje prispevke za smrtne primere v polnem obsegu dalje.

2. Zadrugnik tov. Anton Volavšek iz Teharij: US naj del svojih rezerv naloži v »Učiteljski gospodarski in kreditni zadrugi v Celju«.

3. Zadrugnik tov. Drago Supančič iz Ljubljane: Zadrugnik naj za povečanje dopolnega sklada ponovno vplačajo znesek a 60 din.

4. Zadrugnik tov. Vekoslav Mlekuž iz Ljubljane: Od izplačanih posmrtnin naj se odteguje 4 % odbitek, in sicer: 2 % za starostni podporni sklad, 2 % za podporni sklad.

Te predloge bo načelstvo oddalo posebnemu odseku, ki naj jih pregleda in pretehta od vseh strani, na prihodnjem občnem zboru pa predlaga primerno rešitev. Prosim vse člane, ki se zanimajo za pravo in času primerno rešitev, da sporoče pisмено svoja mnenja in nasvete zadrugi upravi.

Ker je bil dnevni red izčrpan in se ni nihče oglašil za besedo, se je tov. predsednik zahvalil vsem zborovalcem za zanimanje, za debate in nasvete ter obljubil, da jih bosta upoštevala načelstvo kot zadruga uprava. Z željo, da bi se zbrali vsi zbrani na prihodnjem občnem zboru, je ob 12. uri zaključil občni zbor.

I. K.

Naša mladina

V zadnjem času prinašajo naši časopisi vznemirljive vesti o ponašanju mladine v gotovih političnih trenutkih. Mladina se izživa in napada na cesti, se pretepa in daje duška svojim čustvom. Taki in slični znaki medsebojnih razprtij postavljajo resne vzgojitelje pred nova težka vzgojna vprašanja, ker jo v taki vlogi niso vajeni videti in ker jo po svoji dolžnosti morajo čuvati. Medtem ko poročanje časopisov priliva mladostnemu ognju dovolj netiva ter skrbi tako za nadaljnje bojevito razpoloženje, si moramo brez vsakega prikrivanja odkritosrečno priznati, da so to škodljivi pojavi v našem narodnem življenju in da bi si s svojo malomarnostjo ustvarili samo slabo bodočnost.

Mladina je up naroda, ona je njegova bodočnost — slišimo povsod. Zdrava mladina je dedinja dela, zgodovine in tradicionalnosti svojega naroda, z mladino se narod dvigne ali propade. Mladina je seme naše krvi!

Da se danes te važne naloge svoje mladine premalo zavedamo, spoznamo tedaj, ko primerjamo zadnja dejanja s slabimi posledicami vzgoje nekaterih ostalih svetovnih narodov, ki oklepajo mladino v pretesne okvire razvoja in jo vzgajajo v neki absolutno egoistični sferi, vestno in natančno preračunano na najrazličnejše mladostne nagone in nagibe. Vsako tako seganje po mladini in vsako demagoško ustvarja le šovinistično razpoloženje z vsemi njegovimi žalostnimi pojavi. Primeri na drugih naj nam bodo resno opozorilo, da ne zagrešimo nad svojo krvjo neodpusten zločin.

Vsi, ki imamo opravka z mladino, dobro vemo, kako težko je oblikovati njeno dušo, kako težke ovire naletimo pri tej razvijajoči in razgibajoči se stopnji življenja, katere najznačilnejši znak je bojevito razpoloženje že v normalnih razmerah in pod običajnimi vzgojnimi faktorji. Sedanja doba pa nam je z občutno brezposelnostjo vseh stanov in poklicev, z nesocialnostjo in pomanjkanjem, vihravostjo domače dneve in svetovne politike kot dodatnim vzgojnim miljejem naše mladine potenciralo že itak težko delo.

Mladost zida gradove v oblake! — pravi znan pregovor. Da je poln resnice, vidimo vsak dan, vsak trenutek. Obnašanje naše doraščajoče mladine nam je zato razumljivo; nepreudarna in nepremišljena dejanja so točna slika vseh lastnosti njene razvojne stopnje. Razumljivo je tedaj, da mladina za nekatera v zadnjem času storjena dejanja ne more odgovarjati, prav tako tudi ne pred javnostjo in oblastjo. Odgovarjajo lahko samo oni, ki so jo k takim dejanjem bodisi hote ali pa s svojo malomarnostjo napotili. Slovenska mladina še ne pozna onih temnih poti rovarjenja in splošne pokvarjenosti, ona je še daleč od takih samostojnih podvigov, zato moramo biti napram njej pravični sodniki.

Na mladino vplivajo starši, šola in družba. Ti vzgojni faktorji izoblikujejo prav vsa-

kemu zemljano njegovo notranjo rast, a pri vsakem z drugim uspehom.

Skrbna roka staršev privede otroka v šolo, kjer pridobi z ozirom na izbran poklic v daljšem ali krajšem času potrebno znanje za praktično življenje, kjer si razvije vse duševne zmožnosti. S tem smo že grobo očrtali vpliv šole na človeka. Toda v vsakdanji praksi najdemo mnogo primerov, da je pripravljena mladostna neuravnovešenost na majhno pobudo reagirati z različnimi izbruhmi. Za zadostitev njenega mladostnega ponosa in bojevitega razpoloženja so ji vseh dejanja širokega kova.

Družba ima na človeka najjačji vpliv, prav poseben odmev ima ta vzgojni faktor pri mladini. Tega dejstva se premnogi posamezniki ali skupine družbe zelo dobro zavedajo in tudi občutno izrabljajo. Oni dobro vedo, da se mladino zelo lahko pridobi za različne avanture, da je navdušena, slepo pokorna svojim voditeljem, da z največjim zaničevanjem tepta danes ono, kar je včeraj navdušeno častila in spoštovala. Oni se tudi dobro zavedajo, kaj znači mladino privezati na sebe tako, da se jo v času splošne šolske priprave podpira. Mladina je pa tudi prav rada orodje odraslih, kot je rada sredstvo za doseg različnih ciljev, saj ima v svoji moči brezmejno zaupanje, da bi predstavljala gore. Njeni izkoriščevalci to lastnost mladostnikov predobro cenijo, toda v škodo naroda. S takimi primeri se ne smemo ponašati, postavljati jih celo ostali doraščajoči mladini za vzgled, da je tako delo narodu v čast in ponos, kajti z njimi samo zmanjšujemo moralno in etično vrednost koristnih podvigov resničnih delavcev za narodno bitnost.

Pota, po katerih je začela hoditi naša mladina — zlasti doraščajoča, škodijo njenemu razvoju, škodijo posebno našemu narodu. Mladina se oddaljuje od svojega prirodnega cilja in bi se lotila z veseljem, a z nerazodnostjo dela, ki mu ni kos. Koliko bi to storila iz lastnega nagiba, je vsem vzgojiteljem razumljivo, razumljivo je povsem nam, kako bi to delo opravila in kakšen bi bil njegov uspeh.

Naloga in dolžnost vseh učiteljev in drugih vzgojiteljev bodi, mladino očuvati vsega, kar škoduje njenemu razvoju; ona mora biti odrasli družbi svetost, ne pa predmet izrabljanja in hotnega zavajanja v dejanja, ki za njo niso primerna. Oblast naj mladino zasčiti in strogo kaznuje vsak tak poskus. Pri presoji inkriminiranega dejanja naj največji del krivde išče v odrasli družbi, kjer se je dejanje spočelo, kjer je mladina dobila pobude.

Primorani smo bili to napisati, primorani v obrambo naše mladine, ker hočemo, da bi ostala zdrava in v obrambo vzgojiteljske časti, na kateri nečemo po tuji krivdi nositi nikakega madeža.

Vir.

Kateri posli spadajo sedaj v kompetenco prosvetnih oddelkov banskih uprav

Z uredbo o ureditvi ministrstva prosvete H. št. 236 od 31. marca 1937. so preneseni mnogi posli v kompetenco prosvetnih oddelkov kr. banskih uprav. Po tej uredbi spadajo v njihov delokrog sedaj:

Splošni posli: nadzorstvo nad delom in osebam vseh državnih, samoupravnih in privatnih ljudskih, meščanskih, srednjih in učiteljskih šol, kakor tudi gospodinskih šol in tečajev. — Skrb za redno delovanje vseh omenjenih šol. — Nadzorstvo nad uporabo vseh šolskih knjig. — Nadzorstvo in skrb nad vsemi ustanovami v banovini. — Odobravanje izdajanja duplikatov šolskih potrdil in spričeval. — Evidenca uslužbenških listov vsega prosvetnega osebja v banovini in dostavljanje enega prepisa ministrstvu prosvete, upravljanje kartoteke tega osebja. — Izdajanja potrdil o službenih letih po podatkih uslužbenških listov. — Izdelovanje plačilnih popisov in likvidacija beriva za vse urade in osebja prosvetne stroke, ki so pod neposrednim nadzorstvom banskih uprav. — Izdajanje odlokov o periodičnih povišicah za vse osebje svojega delokroga. — Izdelava predloga proračunov za vse šole in področne ustanove in dostavljanje istega ministrstvu prosvete. — Vodstvo, evidence in izdelava mišljenja nadrejenim oblastim o vprašanju dovoljenja za prirejanje koncertov, predstav in razstav umetniško prosvetnega značaja. — Nadzorstvo nad vsemi kulturnimi in prosvetnimi ustanovami in društvi v banovini. — Nadzorstvo nad pooblaščenimi knjigotroci na teritoriju banovine. — Sodelovanje v nadzorstvu nad kinematografskimi predstavami in skrb, da se v njih ne predvajajo filmi, ki bi kvarno vplivali na kulturno in moralno življenje mladine. — Skrb za splošno prosvetno in kulturno življenje v banovini in pravočasno obveščanje ministrstva prosvete. Posli narodne prosvete po zakonu o banskih upravah kakor tudi oni, katere bo minister prosvete prenesel v delokrog banskih uprav. — Evidenca o publikacijah in poročanju tiska o prosvetnih vprašanjih in redno obveščanje ministra prosvete.

II. Posli o predmetih meščanskih, srednjih in učiteljskih šol. Predlaganje in dajanje mišljenja o otvoritvah srednjih in meščanskih šol in številah razredov. Določanje komisij za pregled šolskih zgradb, meščanskih,

srednjih in učiteljskih šol. Zidava, popraviljanje in vzdrževanje šolskih zgradb, katere mora po zakonu graditi in vzdrževati banska uprava, kakor tudi skrb, da se neprimkladne zgradbe zamenjajo z novimi, v kolikor je to predvideno v zakonu. Nadzorstvo nad vsemi šolskimi internati, državnimi in privatnimi v materialnem, higienskem in disciplinskem pogledu. Nadzorstvo nad vsemi dijaškimi društvi. Odobravanje deljenega ali nedeljenega pouka v posameznih šolah, po lokalnih, terenskih in drugih potrebah. Odobravanje predčasnega zaključka dela v šolah zaradi nalezljivih obolenj in drugih upravičenih razlogov. Določanje nadomeščanj odsotnim in bolnim ravnateljem in upraviteljem. Določanje šolskega teritorija za vse meščanske in srednje šole v banovini. Vodstvo statistike vseh omenjenih šol, učiteljstva in učencev v banovini in dostavljanje statistike ministrstvu prosvete. Odobravanje vseh razrednih popraviljalnih in privatnih izpitov. Odobravanje naknadnega vpisa učencev kakor tudi odobravanje vpisa učencev, ki so prekoračili predpisano število let. Izdajanje odlokov o oprostitvi učencev od učenja posameznih predmetov po zakonskih predpisih, ki veljajo za posamezne šole. Odobravanje šolskih ekskurzij, šolskih prireditvev, proslav in sličnega. Odobravanje uporabe šolskih prostorov v izvenšolske svrhe. Odločevanje o izključitvi učencev iz vseh šol v kraju šole (§ 43., točka 3., zakona o srednjih šolah.)

Imenovanje in razreševanje honorarnih učiteljev v vseh teh šolah, ampak le v mejah razpoložljivega kredita, o čemer je treba takoj obvestiti ministrstvo prosvete. — Odobravanje za odhod učiteljstva meščanskih, srednjih in učiteljskih šol v inozemstvo. — Razpravljanje o sporih med ravnateljem (upraviteljem) in učiteljstvom, kakor tudi med učiteljstvom samim. Zbiranje vseh potrebnih podatkov za oceno učiteljev meščanskih, srednjih in učiteljskih šol. — Sklicevanje posvetovalnj ravnateljev in upraviteljev meščanskih, srednjih in učiteljskih šol na koncu šolskega leta in dostavljanje sklepov iz njihovih konferenc ministrstvu prosvete, kakor tudi osiguranje stroškov za take posvete v banovinskem proračunu. — Obvezno dostavljanje ministrstvu prosvete ravnateljskih odnosno upraviteljskih polletnih in letnih poročil o celokupnem učnem in vzgojnem delu.

Tečaji za učitelje kmetsko-nadaljevalnih šol in pripravljalnih tečajev

1. Uvodni in metodični tečaj za učitelje kmečko-nadaljevalnih šol bo na banovinski vinarški in sadjarski šoli v Mariboru od 2. avgusta do 14. avgusta 1937.

V tečaju bodo predavanja iz kmečke psihologije, iz kmečke pedagogike, iz kmečkega narodopisa, iz kmetijskega gospodarstva, iz socialnega skrbstva na deželi, iz zdravstva in metodike, didaktike in iz pravilnika za kmečko-nadaljevalne šole.

V tečaj bodo v prvi vrsti sprejeti učitelji, ki že poučujejo na nadaljevalni šoli, pa še nimajo uvodnega tečaja, nadalje učitelji, ki so dovršili strokovni kmetijski tečaj in nameravajo s prihodnjim šolskim letom pričeti s poukom na nadaljevalni šoli, in končno učitelji, ki so že pet let delovali na podeželski ljudski šoli, ter so s svojim dosedanjim delom pokazali resno voljo za poklicno vzgojo in izobrazbo odrasle kmečke mladine.

Brez uvodnega tečaja ne bo smel v bodoče poučevati noben učitelj na kmečko-nadaljevalnih šolah.

2. Idejni tečaj za učitelje kmečkih pripravljalnih tečajev bo na banovinski vinar-

ski in sadjarski šoli v Mariboru od 16. avgusta do 21. avgusta 1937.

V tem tečaju bodo najvažnejša predavanja enaka kakor v uvodnem in metodičnem tečaju.

V tečaj bodo sprejeti učitelji, ne glede na število službenih let, ki so že, oziroma, ki nameravajo poučevati na kmečkih pripravljalnih tečajih.

Brez idejnega tečaja ne bo smel v bodoče poučevati noben učitelj na pripravljalnih tečajih.

3. Učitelji, ki bodo sprejeti v metodični oziroma v idejni tečaj, bodo imeli popolno oskrbo na vinarški in sadjarski šoli. Za delno kritje stroškov plača ob pričetku tečaja vsak udeleženec metodičnega tečaja 100 din in vsak udeleženec idejnega tečaja 40 din.

4. Prošje za sprejem v tečaj je uradnim potom predložiti kraljevski banski upravi (kmetijski oddelek) do 30. junija 1937. Prošnji mora biti priložena službena razpredelnica ali izveček iz uslužbenškega lista. Prošnje morajo biti kolkovane z banovinskim kolkom za 10 din.

Drugi dan so zdravniki ugotovili smrt. Trnjeva pot tovarišice Hilde Krušičeve in njena prezgodnja smrt bosta ostala vsemu učiteljstvu v trajnem spominu. Bodi ji zemlja lahka, preostalom naše iskreno sožalje.

Vir.

Dr. Alfred Adler

ustanovitelj individualne psihologije — umrl.

Listal sem po svojih mapah, v katerih hranim raznovrstno šaro — zame ljube spomine — in sem naletel tudi na sliko, ki predstavlja tridesetorico slovenskih učiteljev, ki smo pohiteli na pobudo mariborske Pedagoške centrale, najmarljivejše naše pedagoške matice, v času od 20. do 28. oktobra 1929. na Dunaj. Lepi spomini so se mi obudili: na prijetno popotno družino in na okolico novega, kar so nam pokazali tedaj dunajski šolniki. Zamislil sem se v simpatičnega reformatorja Otona Glöckla, prezidenta dunajskega šolstva, ki nas je ljubeznivo sprejel in nam je v slavnostni dvorani dunajskega šolskega sveta v izčrpnem predavanju podal smernice, ki so ga vodile, da se je upal na delo s številnim štabom sodelavcev, večina njih je bila ljudskošolskih učiteljev — in kako je dosegel potrebna sredstva za gradnjo novih šol, otroških vrtcev in ostalih institucij ter nato pristopil k reformi šolstva.

Oto Glöckel je zdaj že mrtev, v času, ko sem odprl svojo mapo, pa sem čital v dnevnikih kratke vesti, da je umrl tudi dr. Alfred Adler, eden najbolj prizadevnih reformatorjev takratne dobe in utemeljitelj posebnega znanstvenega sistema: individual-

† Hilda Krušič

Smrt občutno posega v naše vrste in trga iz njih najboljše tovariše in tovarišice. Zadnja njena žrtev je tovarišica Hilda Krušič, ki je v zadnjem času službovala v Šmartnem pri Litiji in ki je umrla dne 15. t. m. v ljubljanski bolnici po mučeniških bolečinah. Umrla je v cvetu svoje mladosti stara 27 let in po uspešnem devetletnem službovanju s silo odtrgana od svojih otrok in dobrih star-

šev kot žrtev bolezni, katero so ji povročile mnoge preemistive.

Pokojnica, ki je imela vse odlike učiteljskega poklica, je po maturi l. 1928. z velikim veseljem sprejela mesto volonterke v Ljubljani. Toda že čez dobro leto je dobila svoje prvo mesto v Krškem, kjer se je začela uestvovati kot izdatna narodna delavka. Mlada in idealna učiteljica je morala romati še v Št. Vid pri Ptuj in končno v usodne Vodice pod Šmarno goro. Radi pomanjkanja stanovanj je bila primorana bivati v vlažni kuhinji, zbolela je. Z veliko muko in težkih kosakov je prihajala v Ljubljano po zdravniško pomoč, dokler ni bila iz zdravstvenih razlogov premeščena v Dev. Mar. v Polju za toliko časa, da zopet ozdravi. Vkljub najboljšji negi in zdravljenju na kliniki v Zagrebu se je bolezen poslabšala in da ji rešijo življenje, so ji odstranili meseca maja leta 1934. v Gruz desno ledvico.

Po operaciji je pridno delala v šoli in pomagala ondotnemu Sokolu pri prosvetnem delu. Tako je vodila deco, učila spevoigre in jih spremljala na klavir. Pri tem se je pa neoprekinjeno zdravila pri specialistu, ker so je bolečine opozarjale na levo ledvico in bi vsaka prekinitev zdravljenja, pomanjkljiva dieta in fizična preutrujenost bili zanjo življenjsko nevarni. Domače ognjišče, oskrba in skrbni starši so ji res vrnilli rdeča lica ter je edinka Hilda s svojo prirojeno veselostjo in zdravim humorjem zopet razveseljevala dobro mater in skrbnega očeta, majorja invalida v pokoju.

Tri leta je tako preživela v Dev. Mar. v Polju najlepši del svojega življenja, dokler

ni bila meseca februarja 1936 po službeni potrebi premeščena v Šmartno pri Litiji. Nenadna sprememba, pomanjkanje prave dietične hrane, vsakodnevni napor in vožnja na službeno mesto ter končno prehlad v deževnem naluvi meseca oktobra 1936. leta, so ji tako omajali zdravje, da je težko obolela.

V bolnici so zdravniki ugotovili, da je popolnoma izčrpana in da so se radi močnega prehlajenja pojavila nevarna vnetja. Medtem, ko je ona pogumno in vztrajno prenašala bolečine, so starši podvzeli vse korake, da bi po ozdravljenju nastopila službo v bližini Ljubljane. Zdravniki so namreč zahtevali, da se mora v lastnem interesu podrediti predpisom zdravljenja in ostati v najskrbnejši negi, kakršno more uživati izključno le doma. Vse prošnje nesrečnih staršev in brata zdravnika so bile zaman, brezpredmetna so bila nešteta zdravniška spričevala, neslišana ljubezen trpeče matere in nedokončana Golgota hirajoče Hilde. Zaman je bila tudi vsaka nada v njeno ozdravljenje, ker je bolezen že pregloboko segla v mlado telo in ga počasi uničujoč pripravila na zadnji streljaj.

V ponedeljek, 7. t. m. je naša tovarišica ležala zopet vsa zbita in onemogla na operacijski mizi. Žalostno so gledali zdravniki mlado življenje, ki je hotelo premagati smrt, a je vendar imelo že vse njene znake. Z morfi-jem so ji lajšali strašne bolečine. Zadnji ponedeljek se je umirajoča še enkrat krčevito ubranila smrti, ko se je za trenutek prebudila in stisnila iz sebe dvakratni »ne«, potem pa padla v spanje, iz katerega se ni več prebudila.

Splošne vesti

POMEMBNA IZJAVA.

Izvršni odbor JUU je prejel od tovarišev in tovarišic, slušateljev višje pedagoške šole sledeče:

Jugoslovenskemu učiteljskemu združenju — Beograd.

Učitelji-slušatelji višje pedagoške šole v Beogradu niso prekinili kontakta s svojimi tovariši in budno spremljajo njihovo delo in zadržanje v borbi za stanovsko zavest in človeške pravice.

V sedanjih razmerah je vodstvo združenja popolnoma pravilno zapopadlo svojo nalogo in pokazalo redko hrabrost in vztrajnost v borbi za izboljšanje našega težkega socialnega položaja.

Prepričani smo, da jugoslovansko učitelstvo ne bo prodalo svoje zavesti za trenutne uspehe. Nam je povsem jasno, zakaj niso konkretni doseženi, zato z gnusom odklanjamo vsako organizirano sabotažo vitalnih učiteljskih interesov.

Slušatelji višje pedagoške šole se solidarizirajo z Vašim delom in obljublajo pomoč. (Sledi 71 podpisov.)

LEP USPEH UČITELJSTVA.

Pred kratkim so prinesli časopisi vesti o denarnih nagradah iz kraljevskega fonda, ki so dodeljene za delo na kulturnem, prosvetnem in gospodarskem polju. Te nagrade so dodeljene onim ustanovam in osebam, ki so izven svoje redne dolžnosti to delo opravljale in dosegle uspeh. Pohvale niso objavljene. Razveseljivo je dejstvo, da je od 100 nagrad dodeljenih učiteljem ljudskih šol 50 nagrad. Tradicija učiteljskega dela nam jasno pove, da ni moglo biti drugače. Težak je kriterij, po katerem se te nagrade dobivajo. Objektivnost se sama po sebi razume.

Tak uspeh je doseglo učitelstvo v najtežjih razmerah, ki so v širši javnosti znane. Kak bi šele bil uspeh, če bi učitelstvo imelo stalnost, ki bi vsakemu učitelju omogočila, da vidi plod svojega dela, večkrat treba mnogo časa. Tudi bi bili uspehi dela še večji, če bi bilo učitelstvo gmotno močnejše, ker se večkrat dogaja, da mora učitelj dajati tudi svoj denar za to delo, v nadi, da mu ga čas potom gospodarstva vrne.

Ali bo še kdo priznal in cenil ta uspeh učiteljskega dela?

SPREJEM V VIŠJO PEDAGOŠKO ŠOLO.

Rektorat Višje pedagoške šole v Zagrebu je izdal za sprejem slušateljev (ic) v prvi letnik Višje pedagoške šole v Zagrebu za šol. leto 1937/38. sledeči zapis:

Po čl. 14. in 15. uredbi o Višji pedagoški šoli in § 87., odstavek 3., zakona o uradnikih in čl. 18. in 19. pravilnika o Višji pedagoški šoli, na osnovi odloka g. ministra prosvete z dne 31. marca 1937. P. br. 20.656 z dne 5. junija 1937. bo sprejetih v I. razred Višje pedagoške šole za šol. leto 1937/38. v I. odsek (za učitelje meščanskih šol) 50 slušateljev (ic) in v III. odsek (za šol. nadzornike) 20 slušateljev.

Za sprejem lahko prosijo:

1. V odsek za učitelje meščanskih šol učitelji (ice), ki so z odličnim ali prav dobrim uspehom položili diplomski (zrelostni) izpit in praktični učiteljski izpit in poučevali najmanj 3 leta v ljudski ali meščanski šoli z odličnim ali prav dobrim uspehom in niso starejši od 30 let.

2. V odsek za šolske nadzornike učitelji (ice), ki so z odličnim ali prav dobrim uspehom položili diplomski (zrelostni) izpit in praktični (definitivni) učiteljski izpit ter nato poučevali najmanj 10 let v ljudski ali meščanski šoli z odličnim ali prav dobrim uspehom ter niso starejši od 35 let.

Za sprejem lahko prosijo učitelji in učiteljice, ki se nahajajo v aktivni državni službi, a izjemoma tudi učitelji (ice) privatnih ljudskih in meščanskih šol, ki izpolnjujejo

ne psihologije. Naj mu tu postavim skromen spomenik hvaležnosti, saj je s svojimi doganjanji in prizadevanji nudil obilo pobude in navodil tudi marsikateremu slovenskemu šolniku.

Dr. Alfred Adler je bil Dunajčan. Čeprav se je rodil v siromašni družini mu je bilo omogočeno, da je obiskoval v domačem mestu vse šole od ljudske do univerze. Študiral je bolj s težavo, ker je bil slabega zdravja in — kakor pripoveduje sam, ga je stalno tlačil občutek manjvrednosti.

Leta 1895. je dobil doktorat iz splošnega zdravilstva. Specializiral se je za duševne bolezni in se je oklenil Freudovega seksualnega sistema. Kasneje pa se je od njega oddaljil in je postavil lasten sistem individualne psihologije.

Svoje nauke je znal uspešno popularizirati. Točno pred 30 leti je izdal svoje prvo delo o manjvrednosti organov. Njegove nauke so širili tudi mnogi dnevniki, ki so mu prepuščali potrebne stolpce. Sam je imel seveda na razpolago posebno revijo: Časopis za individualno psihologijo.

V teku svojega 30 letnega udejstvovanja je izdal obilico knjig. Preveč prostora bi zavzel, ko bi hotel navesti njihove naslove in kratke izčrpe. kaj je obravnaval v njih.

Čeprav je bil dr. Adler zdravnik in ne poklicni profesor vzgojslovja — kar so mu nekateri znanstveniki celo zamerjali, češ naj naj ostane rajši pri svoji stroki — se je vrjel marljivo mož tudi na praktično vzgojo. Po Dunaju je pričel ustanavljati vzgojne posve-

obveze iz točke 1., ali taki se ne morejo javiti za odsek za šolske nadzornike.

Učitelji (ice), ki se nahajajo v državni službi, obdržijo tudi kot slušatelji Višje pedagoške šole pravice na popolno plačo najdalje za dve leti in so dolžni ostati najmanj trikrat tako dolgo v državni službi prosvetne stroke, kolikor je trajalo njihovo šolanje na Višji pedagoški šoli.

Prositi istočasno za sprejem v zagrebško in beograjsko Višjo pedagoško šolo ni dovoljeno. Slušatelji (ice) Višje pedagoške šole ne smejo biti istočasno vpisani za slušatelje univerze.

Prošnje naj kandidati pošljejo potom svojih predstojnikov rektoratu Višje pedagoške šole v Zagrebu (Meduličeva 33) do 15. julija t. l. in priložijo: 1. krstni list, 2. izpričevalo o učiteljskem diplomskem zrelostnem izpitu v originalu, 3. izpričevalo o položnem praktičnem učiteljskem izpitu v originalu, 4. potrdilo o ocenah za ves čas šolskega dela, 5. zdravniško spričevalo o zdravju, 6. obvezo, da bodo v učiteljski službi, v katero bodo postavljeni po položnem diplomskem izpitu, ostali trikrat toliko let, kolikor bodo obiskovali Višjo pedagoško šolo, 7. izjavo, v kateri odsek se javlja.

Prošnje in priloge je treba pravilno kolkovati. Prošnje kandidatov, ki ne priložijo vseh navedenih potrdil in ki nimajo vseh predpisanih predpogojev za sprejem, se ne bodo vzele v poštev.

Kandidati za I. odsek (za učitelje mešč. šol) naj navedejo v svoji prošnji tudi skupino predmetov, ki jo želijo študirati.

Strokovni predmeti po skupinah:

Prva skupina: narodni jezik s književnostjo, narodna in splošna zgodovina in zemljepis.

Druga skupina: tuji jeziki (nemški ali francoski jezik, po izbiri) in narodni jezik s književnostjo.

Tretja skupina: prirodopis, kemija in zemljepis.

Četrta skupina: aritmetika in algebra, geometrija in matematika.

Peta skupina: risanje, opisna geometrija in matematika.

Šesta skupina: gospodarsko trgovsko obrtni predmeti, kemija in zemljepis.

V drugi odsek (za učitelje za defektne otroke) se v šolskem letu 1937/38. ne bodo sprejemali slušatelji. Sprejeti kandidati bodo službenim potom obveščeni o sprejemu in o začetku predavanj.

TEČAJ ZA FINO KUHO.

Odbor učiteljic gospodinjstvo nadaljevalnih šol priredi od 3. do 12. julija tečaj za fino kuhinjo. Vršil se bo v prostorih menze »Sloga« pod vodstvom strokovne učiteljice Grete Prašnikarjeve. — Prvenstvo za sprejem imajo učiteljice gospodinjstvo-nadaljevalnih šol, nato ostale. Pogoj pa je obvladovanje preproste kuhinje. — Tečaju bo letos priključen nauk o serviranju, na kar opozarjamo. — Pouk bo samo popoldne od pol 14. ure dalje, tudi ob nedeljah. Učnina in prispevek za obede znaša 350 din za osebo. — Preskrbljeno je za cenena prenočišča v Učiteljskem domu. (8 din na večer.)

Prijaviti se je z obratno pošto, najpozneje pa do 25. junija na odbor učiteljic gospodinjstvo nadaljevalnih šol, in sicer na naslov: Andreja Grum-Skulj, Brezovica pri Ljubljani. — Navede naj se, če se reflektira na prenočišče. O sprejemu razpošljemo pravočasno obvestila.

TEČAJ ZA PRIKROJEVANJE.

Odbor učiteljic gospodinjstvo-nadaljevalnih šol vabi k prijavi v tečaj za prikrojevanje, ki ga priredi od 5. do 17. julija (ne samo dva dni, kot je bilo pomotoma objavljeno v prvi objavi) pod vodstvom strokovne učiteljice Marije Hübl, na tehnični srednji šoli v

tovalnice. Za ta posel je izveščal v posebnih tečajih učitelstvo. Vzgojni vodje so bili šolniki specialisti, ki so dajali brezplačne nasvete staršem pa tudi učitelstvu. Vzgojne posvetovalnice in ostale ustanove so bile posrečene institucije poveljnega Dunaja in so jih hodili obiskovat ne samo naši slovenski učitelji, prihajali so stanovski tovariši iz vseh delov Evrope, da celo tudi iz Velike luže: Oceana. Po naključju smo se v istem tednu srečali celo z rumenokožci, ki so prišli iz daljnega Vzhoda na posest v pedagoško Mekko, kakor so krstili takratni Dunaj.

Neumorno je propagiral dr. Adler svoje ideje, reformiral, poučeval. Pa so se razmere na Dunaju in v Avstriji čez leta spremenile in dr. Adler se je izselil. Pritegnili so ga Američani, ki so mu leta 1932. ponudili profesorsko stolico na Long Islandskem Kolegu v New Yorku.

Vse svoje sile je posvetil odtlej za napredek in dvig ameriškega šolstva. Vzgojil si je obilico sodelavcev, neumorno je potoval od univerze do univerze, iz kraja v kraj in si na predavanjih širil krog svojih pristašev in simpatizerjev. Od časa do časa je prišel tudi v Evropo, kamor so ga vabile najvišje učne ustanove. Oni dan se je odzval vabilu slovite škotske univerze v Aberdeen. Prišel je preko Velikega Oceana v Britanijo. Prav ko je zapuščal predavalnico, kjer je spet žel obilo zahvale, ga je zadela kap. Onesvestil se je in ni mu bilo več pomoči.

Preko Rokavskega kanala se je nato razširila vest po vsem svetu, da ustanovitelja individualne psihologije ni več med živimi.

—nč—

Ljubljani. Pouk bo le od 8. do 12. ure in je tako mogoč obisk obeh tečajev hkrati. Učnina je 160 din. — Program je sestavljen po željah učiteljic samih, je praktičen in smotren. Snov uporabljiva za ljudske, gospodinjstvo-nadaljevalne ter celo obrtno-nadaljevalne šole (oddelek za šivilje). — Prijaviti se je odboru učiteljic gospodinjstvo-nadaljevalnih šol na naslov Andreja Grum-Skulj, Brezovica pri Ljubljani. Prijave je poslati z obratno pošto, najpozneje pa do 25. junija, da bomo mogli pravočasno razposlati obvestila o sprejemu. Prenosišče v Učiteljskem domu (8 din za večer). Ako se reflektira nanj, naj se v prijavi navede.

— Pretekli teden je v uradu zadela kap banskega šolskega nadzornika tov. Ivana Štruklja. Prepeljan je bil v Leonišče. Njegovo zdravstveno stanje se je že znatno izboljšalo. Želimo mu skorajšnje okrevanje.

— Učiteljski dom v Ljubljani sprejme v svoj internat v Žibertovi ulici 27 v Ljubljani nekaj srednješolcev. Cene zmerno. Stanovanja higienična. Hrana meščanska. Nadzorstvo in pomoč pri učenju. Učni uspehi prav dobri. Zahtevajte prospekte! Opozarjamo na ta razpis tovarišice in tovariše, da pravočasno vložijo prošnje za sprejem sinov.

— V počastitev spomina blagopokojnega tovariša Vlasta Požarja je celokupen učiteljski zbor v St. Petru pri Novem mestu daroval namesto venca za gluho deco v Ljubljani 140 din. — Iskrena hvala.

— Ne zavrzite! V tekoči številki »Učiteljskega tovariša« smo priložili prospekte za Roditeljski list. Prosimo, da jih koristno upo-

rabite! Ako bi si lista že sami ne naročili, pridobite zanj vsaj enega člana, družino ali kako društvo, knjižnico, čitalnico i. dr. v svojem kraju! Če bodo komu zmanjkale naročilnice, se lahko poslužite prijave na list tudi z dopisnico. Po želji bo upravni odbor »R. lista« dopustil posameznim poverjenikom, da si zaračunajo od vplačane naročnine, ki bi nam jo poverjeniki nakazovali vse leto, 10 % provizijo. — K sotrudnikom »R. l.« je Pedagoška centrala povabila nad 80 kulturnih delavcev vseh krogov. Večina se jih je že odzvala, od teh tudi mnogo iz učiteljskih vrst. Ponovno se obračamo do vseh tovarišev (ic), da nam postanejo zvesti sotrudniki v listu. Objavljeni prispevki bodo seve honorirani. — Pedagoška centrala v Mariboru.

— Hranilnik brez dna? Ni treba imeti vedno hranilnik, ako se hoče štediti. Ako ga pa že imate, tedaj mora imeti dno, ker bi drugače padlo spodaj ven, kar ste zgoraj vložili. Ravno tako se godi marsikateri gospodinj, katera hoče varčevati na ta način, da kupuje slabo milo. V tem primeru mora veliko bolj in dalj časa menecati perilo, pa ga s tem prehitro uniči. Gospodinja, ki jemlje za pranje redno Schichtovo milo Jelen, varčuje na pravem mestu, ker za gotovo ve, da je dobila za pranje milo, ki je radi svoje izdatnosti najcenejše, a njeno perilo bo ostalo dolgo lepo in dobro ohranjeno.

— Nekateri šole že nad leto dni dolgo jejo, kljub dvakratnemu opominjanju, znesek 25 din za Kajčeve »Odmeve ob Murici«. Prosim dotična upraviteljstva, da to kmalu poravnajo. — Milan Kajč.

Kaj vse pišejo o učitelstvu, šoli, prosveti in JUU

— I »Vas išče novih potov.« — Pod tem naslovom prinaša »Kmetijski list« od 9. VI. ekscerpt iz članka v »Učiteljskem tovarišu« št. 38., ki govori o razmerah na vasi in novih nalogah učitelstva. Ekscerptu dodaja list sledeči komentar: Gorenji odlomki iz učiteljskega stanovskega glasila kažejo, kako se učitelstvo svojenaloge zaveda. Dolžnost vseh, ki jim je narod več kot reklamna beseda za propagandne namene, pa je, da učitelstvu v polni meri omogočijo izvrševanje njegovih nalog. Težavno bi bilo, če ne bi bilo na strani učitelstva dobre volje, kot neodpušljivo pa bo morala označiti zgodovina vsako kretanje onih, ki bi to dobro voljo učitelstva ubijali in z nerazumevanjem ovirali razmah njegovega idealizma.

— I Odlok prosvetnega oddelka banske uprave v Zagrebu. Ker so se zadnji čas začele množiti tatvine šolskih knjig, je izdala banska uprava za savsko banovino odlok, v katerem naproša vse šolske oblasti ter trgovsko in obrtniško zbornico v Zagrebu, naj ji pomagajo pri pobiranju tatvin v srednjih šolah. — Trgovci z antikvaričnimi knjigami vodijo sedaj o prodanih jim knjigah kontrolnik pod tekočo številko. — »Slovenski učitelj« dodaja k tej notici v svoji 5.—6. številki, da bi bil tak odlok umesten tudi za našo banovino, kjer se tudi množijo tatvine šol. knjig, predvsem dragih zemljepisnih atlasov.

— I Nikakih nalog čez praznike! Tako pravi okrožnica direktorja vrhovnih študij v Budapešti. Otrok naj o praznikih duševno počiva. (»Slov. učitelj« 5.—6.)

— I Obvezno telesno vzgojo mladine v šolski in pošolski dobi sta uvedli Italija in Nemčija. Po isti poti hodi zdaj naša država. Državna vzgoja, posebno če stremi za monopolom, je vedno zelo kočljiva stvar. Še manj moremo odobravati državni monopol, držav-

no vodstvo pri telesni vzgoji, ki sega daleč preko šolske vzgoje. Saj s tem posega država v pravice družine in staršev, pa tudi v osebno svobodo in hoče neposredno in do konca izoblikovati šablonskega patriota, narodnjaka in vzornika. (Po »Straži v viharju« od 3. VI.)

— I Borba za mladino. V »Slovenski besedi« od 4. VI. priobčuje dr. Dinko Puc sledeče misli: Država hoče v prvi vrsti vzgojo mladine v državnem, narodnem duhu, dočim hoče cerkev vzgojo samo v verskem duhu. Naravno je, da se ti interesi križajo. Res je, da hoče država vzgojiti moralno dobro, poštene in čiste državljane, kar to želi tudi cerkev, toda v interesu države je tudi, da vzgoja ni samo enostranska, marveč, da se državljani usposobijo za življenjsko borbo v vseh panogah gospodarstva, znanstva in umetnosti. Vzgoja ne sme biti ozkosrčna. Iz državnih šol morajo vzrasti možje širokega obzora, objektivnih pogledov, kritičnega duha, neustranih duš, ne pa majhni ljudje, ki jim je zameglen pogled po srednjeveških nazorih in dogmatičnih omejitvah. — Vsaka moderna država bo vztrajala na tem, da se vzgoja mladina v državnih, ne v konfesionalnih šolah. Tem bolj je potrebno to v Jugoslaviji, ki versko ni enotna. Vzgoja naroda je v prvi vrsti stvar države. Če hočemo prihraniti Jugoslaviji nesrečo verskih bojev, poskrbimo, da bo vzgoja mladine pripadala samo državi. — Ne moremo priznati nobeni cerkvi, da postane država v državi.

— I Pod svobodnim soncem. »Slovenska beseda« od 4. VI. piše pod tem naslovom: Urednik »Učit. tovariša« g. Mlekuz je moral na podlagi uradnega dekreta pustiti glavno uredništvno lista, na njegovo mesto so začasno postavili nekega drugega, že upokojenega gospoda, ker njemu pristojna oblast najbrž ne more več prav do živlega.

Učiteljski pravnik

— Š Tablice Moji prejemki — so vprašanje posebne sorte, saj ne dobim na doseganje prošnje — na tem mestu — nobenega odziva — razen 2 izjem. Ker je že š. l. pri kraju, prosim razdelite tablice za prihodnje šol. leto članom društev in nakazite vsaj nekaj, da se bodo krili režijski stroški.

J. G.

Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič

— p Navodila za pevski tečaj. Že v zadnji številki »Učit. tov.« smo objavili članstvu datum prihodnjega pevskega tečaja, t. j. od 5. do 10. julija t. l. Vsi oni, ki reflektirajo na stanovajne, naj se javijo po dopisnici tajništvu. — Tisti člani, ki pa ne morejo k tečaju, naj se opravičijo še v teku tega meseca.

Šolski radio

— r XXX. teden. Petek 25. junija bo predaval g. Ludvik Zorzut: »Po našem Pohorju.« Predavatelj bo pokazal mladini zeleno Pohorje od Maribora do Slovenjega Gradca. Opozoril bo na vse zanimivosti; pomudil se bo pri ogledih, logarjih, lovcih in drvarjih, ter se ustavil v Pohorskem domu, Mariborski koči, Ruški koči, pri koči na Klopnem vrhu, na Pesku in pri Ribniški koči. II.—III.

— r V kmetijskem radiu bo predaval v nedeljo 20. junija ob 17. uri g. inšp. M. Humek: Več sadnih shrankov.

Stanovska organizacija JUU

Iz izvršnega odbora

— iz Izvršni odbor JUU v Beogradu je prejel brzojavne pozdravne in solidarnostne izjave od sreskih društev: Prnjavor, Petrinje in Cetinje.

Iz društev Vabila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA MESTO bo zborovalo v petek 18. junija ob 20. uri na dekliški šoli pri sv. Jakubu. Dnevni red: Učiteljica-žena in narodna prosveta. — Slučajnosti. — Pričakujemo polnoštevilno udeležbo, posebno s strani članic. — Odbor.

Poročila

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO PTUJ je zborovalo dne 20. marca 1937. ob 19. uri v Mladiki. Navzočih 101.

1. Predsednik čestita vsem onim, ki so napravili praktični učiteljski izpit.

2. Omeni brošuro o brezposelnem učitelstvu in našem šolstvu in z njo poudari, kako resno se bavi sekcija s tem vprašanjem.

3. Apelira na članstvo, da plača naročnino za ŠSM.

4. Obrazloži, da se je v okviru »Učit. pokreta« ustanovil krožek za prvi razred, ki bo imel nalogo zbirati okrog sebe vse one, ki poučujejo v elementarnem razredu in ki bi se naj sestajali med seboj v cilju uvajanja sodobnih pedagoških načel pri pisalnico-čitalni metodi.

O strnjenem pouku je predaval tovariš Vranc iz Maribora, ki je grafično nazorno prikazal svoja izvajanja o šoli kot produktu razvoja in kot tako vzporedno z njenimi ekonomskimi fundamenti. Prejšnje naziranje, da se da s šolo vse zboljšati, družbo in razmere, se je zadnje čase zblížalo z mnenji onih, katerim šola ni izključno duhovna stavba; temveč tudi socialno-gospodarska, samostojna in življenjska. Ravno to je predavatelj grafično prepričevalno pokazal, ko je posegel v razvoj šole od fevdalizma preko gospodarskega liberalizma in pozne kapitalistične dobe do sedanje socialno razgibane dobe. Z razvojem gospodarstva so se namreč vzporedno razvijale druge panoge, nam je na pr. stvarno tolmačil razvoj psihologije in bi zato naj današnja šola ustrezala vzporednosti tega razvoja v gospodarstvu, pedagogiji, psihologiji in v vsem drugem. Še marsikaj je nanizal naš zastopnik strnjenega pouka v svojem re-

feratu. Pripominjal nam je, da je bistvo in izhodišče strnjenega pouka življenje, katerega pa je zopet podlaga gospodarski razvoj. Zato pa je ravno potreba predvsem spoznavanje strukture domačega kraja! Ob koncu je še omenil ovire za izpeljavo strnjenega pouka, prenapolnjenost razredov, nestalnost, denarna kriza itd., ki že danes splošno dušijo rast našega šolstva. Zanimivo je tudi bilo, ko nam je povedal, zakaj ni prodril s svojim učnim načrtom.

To zborovanje je poteklo prav za prav v okviru Vrančevega predavanja in smo se posvetili ves dopoldan in pozneje še popoldne, le in le aktualnemu pedagoškemu problemu, kot je ravno strnjeni pouk. Tudi debata je bila, ki se je pa stvari na škodo nadaljevala povsod drugod v ozkih skupinah, samo pred širšim forumom ne.

Drag. Zupančič, preds. Andrej Debenak, taj.

»Slovénec« od 17. VI. 1937. prinaša:

Razpisana učiteljska mesta

Belgrad, 16. jun. m. Prosvetno ministrstvo je razpisalo v Sloveniji naslednja prazna učiteljska mesta:

I. Kraji, za katere je treba 10 let službe:

Okraj Ptuj: Ptuj-okolica 1 za moške, 1 za ženske.

II. Kraji, za katere je treba 8 let službe:

Okraj Črnomelj: Črnomelj 1; Metlika 1. — Okraj Krško: Kostanjevica 1. — Okraj Lendava: Dol. Lendava 2 za moške, 1 za ženske. — Okraj Ptuj: Ormož 1. — Okraj Litija: Višnja gora 1 za moške, 1 za ženske. — Okraj Kranj: Tržič 1 za moške. — Okraj Laško: Laško 1.

III. Kraji, za katere je treba 5 let službe:

Okraj Brežice: Podsreda 1 za moške; Rajhenburg 1. — Okraj Celje: Vransko 1 za moške, 1 za ženske; Sv. Jurij ob južni žel. 1 za ženske. — Okraj Dol. Lendava: Turnišče 1 za ženske. — Okraj Kamnik: Domžale 1. — Okraj Konjice: Vitanje 2 za ženske. — Okraj Laško: Trbovlje 1 za moške; Trbovlje-Vode 1 za moške, 2 za ženske. — Okraj Ljutomer: Gornja Radgona 2 za ženske. — Okraj Logatec: Planina 1 za moške. — Okraj Maribor-levi breg: Sv. Lenart 1; Sv. Trojica 1 za ženske. — Maribor-desni breg: Makole 1 za moške, 2 za ženske; Studenice 1 za ženske; Sv. Lovrenc 1 za moške. — Okraj Novo mesto: Žužemberk 1 za moške. — Okraj Dravograd: Dravograd 1 za moške; Guštanj 1; Marenberg 1; Muta 1 za ženske. — Okraj Slovenj Gradec: Velenje 2 za ženske. — Okraj Škofja Loka: Železniki 1 za moške. — Okraj šmarnski: Kozje 1 za moške, 3 za ženske; Lemberg 1 za ženske; Pilštajn 1 za moške, 1 za ženske; Rogatec 2 za ženske; Šmarje 1 za moške.

Prazni oddelki po vaških šolah:

Okraj Brežice: Bizeljsko 2, Blanca 1 za moške, Kapela 1 za ženske, Pečice 1 za ženske, Pišce 1 za ženske, Senovo 3 za ženske, Vel. Dolina 1 za ženske, Videm 1 za ženske, Zabukovje 1 za ženske, Čatež 1 za moške, 1 za ženske.

Okraj Celje: Nova cerkev 1 za ženske, Gomiljsko 1 za ženske, Liboje 1 za ženske, Sv. Pavel pri Prebrodu 1 za ženske, Kalobje 1 za moške, Dobra 1 za moške.

Okraj Črnomelj: Stara lipa 1 za ženske, Sela 1 za ženske, Radatoviči 1 za moške, 1 za ženske, Preleka 2 za ženske, Štrekljavec 1 za ženske.

Okraj Dol. Lendava: Bogojina 1 za ženske, Beltinci 2 za ženske, Pince 1 za moške, 1 za ženske, Velika Polana 1 za ženske, Dobrovnik 2 za ženske, Gornji Lakoš 1 za ženske, Črenšovci 1 za ženske.

Okraj Dravograd: Črna 2 za ženske, Črneče 1 za ženske, Sv. Danijel 1 za ženske, Ojstrica 1 za ženske, Prevalje 3 za ženske, Sv. Primož 1 za moške, 1 za ženske, Remšnik 1 za ženske, Kapla 1 za ženske, Vuhred 1 za ženske.

Okraj Gornji grad: Nova štifta 1 za moške, Gorica 1 za ženske, Skorno 1 za moške, Šmartno ob Dreti 1 za moške, Šmihel nad Mozirjem 1 za ženske, Solčava 1 za ženske.

Okraj Kamnik: Čemšenik 1 za ženske, Krtina 1 za ženske, Peče 1 za ženske, Vodice 1 za ženske, Sv. Ožbolt 1, Moravče 1, Sela 1 za moške.

Okraj Kočevje: Loški Potok 1 za ženske, Stari Log 1 za ženske, Štalcerji 1 za ženske, Kuželj 1, Faravas 1 za moške, Dol. Topla reber 1, Gora 1, Dolenja vas 1 za ženske.

Okraj Konjice: Sv. Florijan 1, Zreče 1 za moške, 1 za ženske.

Okraj Kranj: Besnica 1 za moške, Olševke 1 za ženske, Podbrezje 1 za ženske, Križek 1 za ženske, Voklo 1 za moške, Mavčice 1 za moške, 1 za ženske.

Okraj Krško: Kal 1 za ženske, Leskovec 1, Št. Janž 1 za moške, Št. Jernej 2 za ženske, Trebelno 1, Veliki Trn 1 za ženske, Dobovec 1 za moške, Škocjan 1, Cerklje 1, Svibno 2 za ženske, Boštanj 1 za ženske, Sv. Križ 1 za moške, 1 za ženske.

Okraj Litija: Dobovec 1 za moške, Dole 1 za ženske, Javorje 1 za ženske, Sv. Križ 1 za ženske, Polica 1 za moške, 2 za ženske, Veliki Gaber 1 za ženske, Izlake 1, Polšnik 1 za ženske.

Okraj Laško: Jurklošter 1 za moške, 1 za ženske, Sv. Lenart 1 za moške, 1 za ženske, Sv. Miklavž 1 za ženske, Razbor 1 za moške, Reka 1 za ženske, Turje 1 za ženske.

Okraj Ljubljana-okolica: Iška vas 1 za ženske, Sv. Jošt 1 za moške, Št. Jurij 1, Horjul 1, Ig 1 za moške, Bevke 1 za moške, Zaplana 1 za moške, Žažarji 1.

Okraj Logatec: Bloke 1 za moške, 1 za ženske, Iga vas 1, Stari trg 2 za ženske, Sveta Trojica 1 za moške, Sv. Vid 2 za ženske, Rovte 1 za moške, 1 za ženske.

Okraj Maribor-levi breg: Sv. Benedikt 1 za moške, 1 za ženske, Sv. Duh na Ostrem vrhu 1 za ženske, Sv. Jakob v Slovenskih goricah 2 za ženske, Selnice ob Dravi 1 za ženske, Slatki vrh 3 za ženske, Zg. Sv. Kungota 1 za moške, 1 za ženske, Št. Ilj 1 za ženske, Sv. Križ 1 za ženske.

Maribor-desni breg: Laporje 1 za ženske, Limbuš 1 za ženske, Šmartno 1 za ženske, Tezno 1 za ženske, Sv. Venčeslav 1 za ženske, Sv. Miklavž 1 za ženske.

Okraj Murska Sobota: Bakovci 2 za ženske, Gederovci 1 za ženske, Gor. Lendava 1 za moške, 1 za ženske, Markovci 2 za ženske, Prosenjakovci 1 za ženske, Sv. Jurij 1 za moške, 1 za ženske, Tišina 3 za ženske, Vidonci 3 za ženske, Zevanje 1 za ženske, Sebeborci 1 za moške, Dol. Slaveci 2 za ženske, Krog 1 za ženske, Šulinci 1 za moške, Križevci 1 za ženske, Cankova 1 za ženske.

Okraj Novo mesto: Čatež 1 za moške, Hinje 1 za ženske, M. Slatnik 1, Stopiče 1, Šmihel pri Žužemberku 1 za moške, 1 za ženske, Švirče 1 za ženske, Vavta vas 1 za moške, Soteska 1, Dolž 1 za moške, Podgrad 1 za moške, 1 za ženske, Gabrje 1 za moške, Ajdovec 1 za ženske, Podstenice 1.

Okraj Ptuj: Dornava 1 za ženske, Majšperk 1 za ženske, Sv. Bolfenk 1 za ženske, Sv. Lovrenc 1 za ženske, Sv. Katarina 1 za ženske, Sv. Tomaž 1 za ženske, Sv. Urban 1 za ženske, Sv. Barbara v Halozah 1 za ženske, Sv. Duh 1 za ženske, Sv. Marko niže Ptuj 1 za ženske, Naraplje 1 za ženske, Svetinje 1 za ženske, Vel. Nedelja 1 za ženske, Št. Vid 1 za ženske, Zavrh 1 za ženske, Sv. Bolfenk v Slovenskih goricah 1 za ženske, Sv. Andraž 1 za ženske, Št. Janž 1 za ženske, Sv. Lenart 1 za ženske.

Okraj Radovljica: Dobrava 1 za ženske, Breznica 1 za moške, Kor. Bela 1 za moške.

Okraj Slovenj Gradec: Sv. Andraž 1 za ženske, Bele vode 1 za ženske, Št. Ilj pod Turjakom 1 za ženske, Št. Janž 1 za ženske, Ravne 2 za ženske, Škale 1 za ženske, Šmartno 1, Velenje 2 za ženske, Sv. Jošt na Kozjaku 1 za ženske.

Okraj Škofja Loka: Sovodenj 1 za ženske, Sv. Lenart 1 za ženske, Zali log 1 za ženske, Trata 1 za ženske.

Okraj Šmarje: Sv. Florijan 1 za ženske, Sv. Peter pod Svetimi gorami 1 za moške, 1 za ženske, Polje 1 za moške, 1 za ženske, Slivnica 2 za ženske, Olimje 1 za moške, Zagorje 1 za moške, 1 za ženske, Sv. Štefan 1 za ženske, Sv. Vid pri Grobelnem 1 za ženske, Sv. Vid pri Planini 1 za ženske, Zibika 1 za ženske.

Prošnje za razpisana mesta je vložiti najkasneje do 25. t. m. po službeni poti. Šolska upraviteljstva in okrajni šolski nadzorniki imajo nalog tozadevne prošnje poslati s svojimi predlogi takoj na višje instance. Podrobni pogoji so razvidni iz uradne objave.

Inozemsko šolstvo in učiteljstvo

Obrtno-nadaljevalno šolstvo na Češkoslovaškem

(Konec.)

Namestitev obrtno-nadaljevalnih šol.

Obrtno-nadaljevalne šole so v največ primerih nameščene v poslopih drugih šol — v glavnem v poslopih narodnih in meščanskih šol. To dejstvo pa ima zelo senčne strani: V obrtno-nadaljevalni šoli je mogoče poučevati le tedaj, ako je na pripadajoči šoli prosto. Pohoštvo v učilnicah — posebno na narodnih šolah — ni primerno za gojenje obrtno-nadaljevalnih šol, dostikrat ni prostora za redno in pregledno namestitev učnih zbirk, pa tudi z ureditvijo šolskih delavnic se javljajo velike težave. Našteti nedostaki se prav posebno občutijo na velikih šolah, t. j. v velikih krajih, kjer je nadaljevalno šolstvo dobro razvito.

Da bi bil razvoj obrtno-nadaljevalnega šolstva kolikor mogoče ugoden, se je že v polpretekli dobi začelo z graditvijo samostojnih poslopij za obrtno-nadaljevalne šole. Leta 1927. je bila otvorena prva stavba, namenjena posebno za obrtno šolske namene. Z zakonom iz leta 1926. je bil osnovan fond za obrtno-nadaljevalne šole, iz katerega so se podelile podpore občinam in korporacijam, ki so se namenile zgraditi te stavbe.

Državne podpore za zidanje obrtno-nada-

ljevalnih šol znašajo praviloma eno tretino proračunske vsote, razen tega se nudi stavbnim odborom še posebna podpora za notranjo ureditev šole, seveda, ako je za to proračunska možnost.

Do leta 1932. je bilo zgrajenih skupaj 31 poslopij obrtno-nadaljevalnih šol, v številnih drugih krajih se poslopja pravkar zidajo, v mnogih krajih se pa ustanavljajo odbori za zidanje teh šol.

Didaktična reforma vaješkega šolstva.

Leta 1928. je bila ustanovljena komisija za napravo učnih osnov na vajeških šolah. Ta komisija pa je bila izpremenjena v eksperimentalno didaktično komisijo za reformo vaješkega šolstva. Naloga te komisije je, skrbeti, da se izobrazba in vzgoja obrtno-nadaljevalnega naraščaja dovrši v vseh pogledih. Ta komisija skrbi tudi za izdajo novih učnih osnov, za reformo učiteljske izobrazbe, dalje skrbi za nabavo potrebnih učnih pripomočkov. Čeprav opisana komisija še ne funkcionira dolgo, je vendar napravila že ogromno delo. Zasluga za to delo gre predvsem predsedniku ministrskemu svetniku ing. Arnoštu Rosyju.

Novosti na knjižnem trgu

Fr. Fink:

Začetni čitalni in pisalni pouk.

(Pedagoški priročnik, XIX. zvezek.)

To je druga med letošnjimi knjigami SSM. Avtor v nji razpravlja o raznih načinih in oblikah začetnega bralnega in pisalnega pouka. V uvodu analizira čitalni in pisalni akt sam, nato pa daje nekaj pregled različnih metod. A nato ga sam pušča na strani ter niza različne metode po vrsti, kakor so si v zgodovini sledile.

Najprej prikazuje črkovalno metodo, ki je naučila učence takoj v začetku vseh črk in njihovih imen po abecedi. Šele nato je čisto mehanično vadila branje. Šolniki so ga skušali nekoliko olajšati z zlogovanjem, to je s sestavljanjem črk v zloge in šele nato v besede. Še bolj pa so skušali premagati nastale težave z glaskovalno metodo, ki je pustila imena črk in delala s čistimi soglasniki. Ta metoda je po zamisli tudi že precej stara, a nadomestila je prejšnjo šele v drugi polovici 19. stoletja.

Izprva (pred iznajdbo tiska) so se učenci učili branja in pisanja skupno, pozneje pa se je pisanje zanemari. Zato so naštopili možje, ki so hoteli oboje zopet združiti, zlasti s pisalnočitalno metodo, ki je nastopila v različnih oblikah, vendar se je rada vezala s tako imenovano sintetično metodo ter prehajala od elementov do celote. S tem je vzbudila odpor, pojavili so se novi poizkusi in razvila se je tudi normalnobesedna metoda, ki izhaja od celote in je v bistvu analitična. Izhodišče so ji določene besede, iz katerih šele dobiva elemente črke, zloge).

Naslednja je fonetična metoda, ki hoče podajati glasnike izolirano, to je ločeno drugega od drugega, in sicer čim najbolj jasno in s tehtnim poudarkom. Zaradi ponazoritve sega po vzklkih, izrazih začudenja, strahu itd. Dobljene glasove nato veže v večje enote.

Bolj obširno razpravlja avtor o čitalnih metodah v delovni šoli. Naglašja, da se ta ne veže na nobeno določeno metodo, temveč zastopa stališče, da je dobra vsaka, ki upošteva psihološko stališče otrok do čitanja in ki razvija učno napredovanje tako, da se pravilna psihološka načela smotno porabljajo. Nato prikazuje različne poizkuse in začetnice evropskih narodov ter govori še posebej o začetnem pisalnem pouku, zlasti o prehodu od tiskanih do pisanih črk.

Razmeroma najboljšeje govori o globalni ali celotnočitalni metodi. Ta priporoča, naj bi se otroci že pri začetnem čitalnem pouku učili čitanja tako, da nakrat dojemajo cele besedne slike. Zato ne začneja z deli, z glasniki in črkami, ampak s stavki

ali z besedami, ki jih imajo otroci tiskane pred seboj. Podrobneje nas seznanja avtor z Decroljevimi in Malischevimi poizkusi ter s Prihodovim prizadevanjem in s češkimi začetnicami. Krajše pa omenja v tem poglavju tudi Rostoharjeve nazore o psihologiji začetnega čitanja.

Pri razpravljanju o različnih metodah se avtor ozira tudi na naše prilike ter pripoveduje, kdaj in koliko smo se jih posluževali tudi mi. Škoda le, da so ti pogledi tako nesistematski, nekako slučajni.

Besedilo podpirajo risbe, ki jih je izvršil prof. R. Klopčič. Vrlina knjige pa je tudi v tem, da avtor le hladno in neosebno poroča, se ne spušča v boj za nobeno metodo in se ne bori posebno proti nobeni.

V. B.

—k »Planinski vestnik« za junij prinaša sledeče: Marijan Lipovšek: Od jezera do jezera v Bohinju. — Janko Mlakar: Spomini in opomini. — Slavko Perko: V divjini Rokavov. — Reševalno delo bratov Erjavškov. — B. Rotter: Nova pot na Raduho. — Vsaka številka »Planinskega vestnika« je opremljena z mnogimi slikami posnetki fotografij, ki bi jih marsikateri učitelj s pridom uporabljal pri domoznanskem pouku.

—k »Ženski svet« s priloga »Naš dom« in »Modna priloga« izhaja vsak mesec. Letna naročnina 64 din. Izšla je junjska številka s sledečo vsebino: Mejniki (Ljuba Prenar), Lepoti (Ruža-Lucija Petelinova), Cilinder (Draga Hudalesova), Naša pomlad (Iva Berščakova), Zgodovinski razvoj slovenske ženske knjige. Obe prilogi vsebujeta mnogo dobrih nasvetov za vsako gospodinj.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

FR. P. ZAJEC
izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplomere, risalno orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

SOBO ODDAM

2 učiteljema (icama) julija in avgusta. Pretnar — Ljubljana, Mestni trg št. 17.

ZAMENJAM

učiteljsko mesto na štirirazrednici v lepem in zdravem kraju na Stajerskem tik ob železnici z enakim na Dolenjskem ali Gorenjskem, ne predaleč ob Ljubljane. Naslov pri upravi.

Knjigarna

»Učiteljske fiskarne

registrirane zadruge 3 omejeno zavezo«

Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6

Podružnica Maribor, palača banovinske granilnice

priporoča cenjenemu

občinstvu svojo zalo-

go pisarniških in šol-

skih zvezkov. Knjigarna sprejema naročila za knjige iz inozemstva, za vse domače

in inozemske liste, revije itd. Velika izbira razglednic in slik. Cene solidne!

Postrežba točna! — I z d e l u j e diazo - amoniak - papir „JASNIT“,

za kopiranje načrtov, ki je edini 100% domač izdelek te vrste v državi!

CENE NIZKE

dvokoles, otroških, igračnih, invalidskih vozičkov, prevoznih triciklov, šivalnih strojev. — Ceniki franko.

»TRIBUNA« F. BATJEL, LJUBLJANA, Karlovška cesta št. 4
PODRUŽNICA MARIBOR, Aleksandrova cesta št. 26

KUPUJTE PRI TVRDKAH

KI OGLAŠUJEJO

V NAŠEM LISTU

Ta listič hoče Vašemu otroku dobro! Pazljivo ga prečitajte!

Matere, očetje, vzgojitelji!

Vaša deca je Vaš najdragocenejši zaklad, ki Vam je izročen v varstvo ...
Resno Vas vprašujejo nedolžne otroške oči:

„Ali se zavedate svoje velike odgovornosti? Ali veste, da je vzgoja najlepša, a tudi najtežja dejavnost na svetu?“

V današnji tako neustaljeni in razvrvani dobi je vzgoja še posebno težka naloga, ki ji starši brez strokovne pomoči navadno niso kos. Posledica je rastoče število nepravilno vzgojene ali celo nevzgojene dece. Bogatašu je lahko: on si za svoje otroke najame poklicnega vzgojitelja. Vi tega ne zmorete, dasi tudi Vi krvavo potrebujete zanesljivega, dobrega in cenenega vzgojnega svetovalca.

Tak svetovalec Vam bo **► Roditeljski list ◀**

poljudno vzgojeslovno glasilo za slovenske starše, ki bo na preprost način razpravljalo o vseh perečih vprašanjih domače vzgoje.

Izdajati ga začne s 1. septembrom 1937 Pedagoška centrala v Mariboru, dolgoletna pobornica za izboljšanje domače vzgoje.

„Roditeljski list“ bo namenjen vsem staršem

ne glede na njih stan, položaj, svetovni nazor in politično prepričanje; ne glede na starostno stopnjo njihove dece; ne glede na šolo, ki jo le-ta poseča.

Ako hočete svojim otrokom dobro, morate tudi Vi postati naročnik „Roditeljskega lista“. Poglejte, kaj Vam bo nudil za malenkostno naročnino:

V prikupljivi, preprosti in po možnosti šegavi besedi Vam bo prinašal vsak mesec **mnogovrstne, zanimive in nevsiljivo poučne sestavke:**

1. Poučil Vas bo o Vašem otroku, **kako raste in se razvija**, katera razdobja so za vzgojo važna, kako spoznate posebnosti, po katerih se loči od vseh drugih otrok; kako je treba z njim postopati.

To je važno! Od vzgojitelja je odvisno, ali se posebnosti tega ali onega otroka obrnejo v pravo smer.

Počasni Blažek, ki ne zahteva mnogo od odraslih, je prav radi tega prepuščen samemu sebi. Napačno! Ker sam ničesar ne stori, rabi mnogo pobude od drugih.

Živahni Mihec, ki se vsakomur prijazno nasmehlja, je ljubljenec rodbine. Vsakdo se ukvarja z njim. To ni potrebno. On se itak sam zanima za vse ter je neprestano zaposlen.

Kujastega Jakca, ki se v svoji preveliki občutljivosti cmeri za vsako malenkost, se vsakdo najrajši izogne. Toda baš on, ki tako rad izgubi ravnovesje, rabi mnogo negovalne ljubezni.

2. Razpravljaj bo o neštetih vzgojnih vprašanjih, zlasti o pravilni rabi vzgojnih sredstev. Posebno pozornost bo posvečal **napakam domače vzgoje:**

Odkrival bo vzroke, ki vodijo do vzgojnih težkoč; na eni strani preplašna in preobzima vzgoja, ki otroka razneži, na drugi strani prestrogi in poveljujejo način, ki vede otroka k plašnosti ali pa gospodovalnosti. Oba vzgojna načina pa imata za posledico nesamostojnost mesto samostojnosti.

3. Obravnaval bo vzgojo kakor koli **oškodovane dece** (slepe, gluhe, neme, pohabljene, duševno zaostale) in dajal primerne nasvete.
4. Posebno pozornost bo posvečal **zaščiti otrok**, mladinskemu in rodbinskemu skrbstvu ter npravstveno oškodovani deci. Danes, ko sta pogosto oče in mati zaposlena izven doma ter je otrok prepuščen samemu sebi, je skrb nas vseh, da se brigamo zanj. Ker starši vsega vzgojnega dela ne zmorejo sami, se stavljajo državi, banovini in občinam nove naloge, ki jih morajo izpolniti.
5. Brigal se bo za razna **šolska vprašanja**, poročal o stremljenjih za izboljšanje šolstva vseh vrst, prinašal upravičene kritike sedanjih šolskih prilik, skrbel za tesne stike med šolo in domom, nudil nasvete, kako naj starši pomagajo svojemu otroku pri učenju itd.
6. Pomagal bo pri **izbiranju poklica**, s tem da bo seznanjal starše z raznimi poklici, zlasti z zahtevami, ki jih stavijo do otrokovih sposobnosti, poročal o vsakokratnem stanju na delovnem trgu ter opozarjal, kateri poklici še niso prenapolnjeni.
7. Materam bo prikazoval najrazličnejše možnosti za **pametno zaposlitev majhne dece** ter jim bo sploh pomagal z dobrimi nasveti pri njih težkem vzgojnem delu.

To je bežen pregled bogate vsebine, ki jo bo imel »Roditeljski list«. Najboljši slovenski vzgojeslovci so že obljubili svojo pomoč. Besedo pa

bodo imeli **tudi starši sami!** Zlasti, ako se v njihovem vzgojnem delu pojavijo nepremagljive težkoče, se lahko obrnejo za pomoč in nasvete do »Roditeljskega lista«, ki bo poedina vprašanja obravnaval v posebnem kotičku (**„Vzgojna posvetovalnica“**). List bo imel še sledeče stalne kotičke: **Kaj naj deca čita? – Kako naj se deca oblači? – Otroški zdravnik.** – Prinašal bo tudi poročila **o roditeljskih sestankih** na raznih šolah in ob raznih prilikah. – V vsaki številki bo **krajša povestica**, ki bo na mikaven način obravnavala kako važno vzgojno vprašanje.

»Roditeljski list«, bo izhajal mesečno (10 krat na leto) v obsegu 24 strani revijalne oblike. Celoletna naročnina bo znašala **Din 24'—**, polletna **Din 12'—**, četrtletna **Din 6'—**, na **vseh šolah** pa, kjer bo imel list **svoje poverjenike**, bo možno **tudi mesečno plačevanje po Din 2'50.**

»Roditeljski list«, ki ga doslej pri nas še nismo imeli, se je porodil iz **resnične potrebe.** Zato **ne odlašajte** nego takoj izpolnite prijavnico, s katero se priglasite kot naročnik »Roditeljskega lista«. Pošljete jo lahko **naravnost na naslov Pedagoške centrale v Mariboru, ali pa jo oddajte poverjeniku lista na šoli, ki jo poseča Vaš otrok.**

Naročnino boste poravnali šele po prejemu 1. številke, ki izide 1. septembra 1937.

Trdno uverjeni, da Vas bomo čim prej mogli pozdraviti kot svojega naročnika, Vas pozdravljamo z našim geslom: **„Vse za otroka!“**

*Pedagoška centrala v Mariboru
Drž. učiteljska šola.*

Točno izpolnjeno prijavnico odstrizite ter jo ali oddajte poverjeniku lista ali pa jo pošljite v kuverti na naš naslov! – (Znamka za 25 par!)

Neustrezajoče prečrtajte!

PRIJAVNICA.

Podpisant se obvezno prijavljam kot naročnik **„Roditeljskega lista“**, poljudnega vzgojeslovnega glasila za slovenske starše, ki ga bo izdajala počenši s 1. IX. 1937 Pedagoška centrala v Mariboru. Po prejemu 1. številke bom plačal naročnino

celoletno v znesku Din 24'—, polletno v znesku Din 12'—,
četrtletno v znesku Din 6'—, mesečno v znesku Din 2'50
s čekovno položnico ali pa poverjeniku „Roditeljskega lista“ na šoli

v

V _____, dne _____ 1937.

Točen naslov:

Podpis (čitljivo):

